

Κατάσταση Πολιορκίας - Οι "ανύχτωτες νύχτες" της Παλαιστίνης μάς καλούν

της Ελένης Μαυρούλη

«Μακάρι τούτη η πολιορκία να φανερωνόταν [...]. Μη μας αφήνετε μονάχους... μη μας αφήνετε...»[*]

Στην Παλαιστίνη βρέχει θάνατο. Ανηλεές το ισραηλινό σφυροκόπημα στη Γάζα σαρώνει τα πάντα. Αλλεπάλληλες οι συγκρούσεις και οι «σκούπες» με συλλήψεις στη Δυτική Όχθη. Οι σειρήνες ηχούν για πρώτη φορά μέχρι το Τελ Αβίβ για ρουκέτες που εκτοξεύονται από τη Λωρίδα της Γάζας. Ο υπόκωφος ήχος της ρουκέτας σείει την Ιερουσαλήμ. Το έδαφος τρέμει στην κάθε βόμβα που πέφτει στη Γάζα. Το αίμα ρέει, η οργή βράζει, ο φόβος κυριαρχεί και ο πόνος ξαναπαίρνει τα ηνία για να τυφλώσει τα πάντα.

«Σκηνικό πολέμου» περιγράφουν τα ΜΜΕ. Ή μήπως όχι; Ένας πόλεμος προϋποθέτει δύο ισότιμα μέρη. Προϋποθέτει δύο στρατούς. Προϋποθέτει, ίσως, κάποιους κανόνες. Όχι. Στα ποτισμένα, με πολύ αίμα, χώματα της Παλαιστίνης, ο «πόλεμος» δεν έχει τίποτε από αυτά. Είναι ο «πόλεμος» της πρώτης Ιντιφάντα με τα χέρια των άοπλων διαδηλωτών να σπάνε στα γόνατα των Ισραηλινών στρατιωτών. Είναι ο «πόλεμος» της δεύτερης Ιντιφάντα με τους ισοπεδωμένους από μπουλντόζες προσφυγικούς καταυλισμούς της Δυτικής Όχθης, την αποκλεισμένη Μουκάτα'α στη Ραμάλα (με τον Αραφάτ εντός) και τα λεηλατημένα ληξιαρχεία και διαφόρων ειδών αρχεία. Είναι ο «πόλεμος» του κατακτητή απέναντι στον κατακτημένο.

Ακούγεται κάπως κλισέ, αλλά το ερώτημα ποτέ δεν ήταν αν θα αναζωπυρωθεί το σπιράλ της βίας στην Μέση Ανατολή αλλά το πότε. Το τελικό λάκτισμα έδωσαν οι δολοφονίες τεσσάρων παιδιών. Τριών εφήβων εποίκων που απήχθησαν και εκτελέστηκαν και ενός συνομηλικού τους Παλαιστίνιου που πυρπολήθηκε, από επίσης συνομηλικούς του όπως φαίνεται, ζωντανός για «εκδίκηση». Η κύρια αφορμή, για άλλη μια φορά, υπήρξε η άκαρπη ολοκλήρωση ενός ακόμη γύρου διαπραγματεύσεων μεταξύ Ισραηλινών - Παλαιστίνιων, φυσικά υπό αμερικανική αιγίδα. Μπορεί ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών, Τζον Κέρι, να μετέβη δεκάδες φορές στην περιοχή κατά το εννιάμηνο Ιουλίου 2013 – Απριλίου 2014, να είδε 34 φορές τον Παλαιστίνιο πρόεδρο Αμπάς και διπλάσιες τον Ισραηλινό πρωθυπουργό Νετανιάχου, όμως το τέλος ήταν προδιαγεγραμμένο. Όπως και οι συνέπειες.

Όχι λόγω κάποιου καταραμένου πεπρωμένου. Αλλά λόγω της αμείλικτης, όπως πάντα, πραγματικότητας που λίγο σχετίζεται με τις επίσημες δηλώσεις. Η πραγματικότητα είναι ότι καθ' όλη τη διάρκεια και αυτών των συνομιλιών η ισραηλινή πλευρά ουσιαστικά αρνήθηκε να συζητήσει το οτιδήποτε ουσιαστικό και δεν ολοκλήρωσε καν τον βασικό όρο έναρξης των διαπραγματεύσεων, δηλαδή την απελευθέρωση 104 Παλαιστίνιων κρατουμένων, οι οποίοι κρατούνται πριν από το 1993 και η απελευθέρωσή τους είχε συμφωνηθεί άλλες δύο φορές. Η πραγματικότητα, επίσης, είναι ότι αυτούς τους εννιά μήνες, εγκρίθηκε η ανέγερση άλλων 14.000 νέων κατοικιών στους εποικισμούς της Δ. Όχθης και της ανατολικής Ιερουσαλήμ.

Χωρίς πολλά λόγια: για άλλη μια φορά η παλαιστινιακή πλευρά, αυτή που είναι δηλαδή υπό κατοχή, κλήθηκε να αποδεχτεί τους όρους του κατακτητή προκειμένου να γίνει μια συζήτηση για το αν ο κατακτητής θα δεχτεί να προβεί σε ορισμένες παραχωρήσεις. Γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα επί της οποίας μπορεί μόνο να ερμηνευθεί το οτιδήποτε

συμβαίνει στην Μέση Ανατολή και από αυτήν πηγάζει η οργή και το μίσος που έχει πλέον διαβρώσει και τον παλαιστινιακό και τον ισραηλινό κοινωνικό ιστό. Από αυτήν πηγάζει αυτό που δημοσιογραφικά συχνά ονομάζουμε «φαύλος κύκλος βίας».

«Φαύλος κύκλος βίας» είναι οι περίπου 1.300 ημέρες αποκλεισμού του 1,5 εκατομμυρίου Παλαιστινίων που ζουν στη Λωρίδα της Γάζας, οι οποίοι κλεισμένοι σε μια μεγάλη φυλακή εξαρτούν την επιβίωσή τους από τις ανθρωπιστικές οργανώσεις, στερούνται φαρμάκων και ιατροφαρμακευτικού υλικού, αργοπεθαίνουν περιμένοντας την έγκριση να μεταβούν σε ένα νοσοκομείο της Αιγύπτου για αιμοκάθαρση. «Φαύλος κύκλος βίας» είναι οι τουλάχιστον 121 εποικισμοί επί παλαιστινιακού εδάφους στη Δυτική Όχθη και στην ανατολική Ιερουσαλήμ (συν άλλα 102 «σημεία» εποικιστικά) όπου κατοικούν περίπου μισό εκατομμύριο έποικοι, ανάμεσα σε περισσότερα από 2,5 εκατομμύρια Παλαιστίνιους. «Φαύλος κύκλος βίας» είναι ότι ο πληθυσμός των εποικισμών αυξάνεται με διπλάσιο ποσοστό (2%- 4%) από ό,τι αυτός του Ισραήλ, ότι οι εποικισμοί φθάνουν να καλύπτουν, τελικά, το 40% του εδάφους της Δ. Όχθης καθώς περιβάλλονται από ζώνες ασφαλείας χιλιομέτρων και εκτενές υπερσύγχρονο οδικό δίκτυο μόνο για αυτούς, ότι συνεχίζουν να υπάρχουν και να επεκτείνονται παρά τις σχετικές αποφάσεις του ΟΗΕ (242, 338, 465 κ.ο.κ.), του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, τα άρθρα της Συνθήκης της Γενεύης (άρθρο 49, παρ.6) και της Χάγης (άρθρο 46).

«Φαύλος κύκλος βίας» είναι ότι οι συγκεκριμένοι εποικισμοί έχουν ανεγερθεί σε μεθοδικά επιλεγμένα σημεία για να ελέγχουν τους υδάτινους πόρους της Δ. Όχθης, που είναι οι πλουσιότεροι στην περιοχή. Έτσι, από τα τρία διαφορετικά υδροφόρα στρώματα της περιοχής, το 95% του πρώτου καταναλώνεται στο Ισραήλ, όπως και το 70% του δεύτερου, ενώ το 37% του τρίτου προορίζεται για τους εποικισμούς. Πρακτικά, με βάση τα στοιχεία της Παλαιστινιακής Υδρολογικής Υπηρεσίας από τα 75 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα νερό του υδροφόρου ορίζοντά τους, οι Παλαιστίνιοι έχουν πρόσβαση μόνο στα 25 εκατομμύρια. Και επιπλέον το νερό θεωρείται φυσική πηγή πλούτου και δημόσιο αγαθό του Ισραήλ! Δηλαδή, το Ισραήλ αποφασίζει αν και πότε θα γίνει το οποιοδήποτε έργο ή θα ανοίξει το οποιοδήποτε πηγάδι.

«Φαύλος κύκλος βίας», λοιπόν, είναι ότι κατά μέσο όρο, ένας Παλαιστίνιος της Δ. Όχθης έχει πρόσβαση σε 63 λίτρα νερού ημερησίως ενώ ένας Ισραηλινός (συμπεριλαμβανομένων των εποίκων φυσικά) σε 350 λίτρα νερού ημερησίως. Όσο για τη Λωρίδα της Γάζας, ο κάθε κάτοικος έχει πρόσβαση σε 140 λίτρα νερού ημερησίως, μόνο που η υπεράντληση του υδροφόρου ορίζοντα έχει οδηγήσει στο να θεωρείται πόσιμο μόνο το 7% του νερού που αντλείται από την περιοχή. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας αναφέρει ότι κάθε άνθρωπος χρειάζεται τουλάχιστον 100 λίτρα νερό ημερησίως για να καλύψει τις ανάγκες του σε πόση, καθαριότητα, υγιεινή, τροφή κλπ. Και ναι, οι Παλαιστίνιοι πληρώνουν το νερό τους κατά κύριο λόγο στην ισραηλινή εταιρεία ύδρευσης Mekorot (αυτή που είχε εκφράσει ενδιαφέρον για την ΕΥΑΘ), η οποία επικαλούμενη την ξηρασία των τελευταίων χρόνων, έχει ανεβάσει την τιμή του κατά 150% – 400%.

«Φαύλος κύκλος βίας» είναι ότι στη Δ. Όχθη μια απόσταση λίγων χιλιομέτρων μπορεί να διαρκέσει ώρες ή και μέρες ανάλογα με τα ισραηλινά μπλόκα, τα σημεία ελέγχου, τους εποικισμούς. Είναι να αποχαιρετάς την οικογένειά σου πηγαίνοντας στο σχολείο, στη δουλειά (αν υπάρχει), στο φούρνο ή στο χωράφι σου (ό,τι έχει απομείνει αν δεν το έχει «φάει» ένας εποικισμός και τα παρεπόμενά του) χωρίς να ξέρεις αν θα γυρίσεις, λόγω των διαθέσεων του στρατού ή των εποίκων που επελαύνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα καταστρέφοντας τα πάντα ατιμωρητί. Να ισοπεδώνεται το σπίτι σου, να προσαρτώνται τα λιόδεντρά σου, να χωρίζεται στα δύο η πόλη σου επειδή ανεγείρεται το διαχωριστικό

τείχος (679 χιλιόμετρα) και καταπίνει τα πάντα στο πέρασμά του.

«Φαύλος κύκλος βίας» είναι να μην ορίζεις όχι μόνο την όποια οικονομία του τόπου σου αλλά ούτε καν την καθημερινότητά σου. Γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα των Παλαιστινίων. Αυτή είναι η ζωή τους εδώ και δεκαετίες.

Ναι, σε έναν «φαύλο κύκλο βίας» υπάρχει πόνος, παραλογισμός, τυφλή βία και αίμα προς όλες τις κατευθύνσεις. Και ναι, αυτά δεν μπαίνουν σε ζυγαριά. Μόνο που αυτό είναι το αποτέλεσμα. Είναι το αποτέλεσμα μιας πραγματικότητας. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι το αποτέλεσμα της πραγματικότητας της ισραηλινής κατοχής. Αυτή η τρισύλλαβη λέξη είναι αυτή που η ισραηλινή πλευρά με λύσσα, εδώ και δεκαετίες, έχει απαλείψει από το διπλωματικό λεξιλόγιο, ενισχυμένη από την συμμαχική στήριξη και σιωπή των ΗΠΑ (και πολλών άλλων, όπως η ΕΕ) που αναλύονται σε εμβριθείς αναλύσεις περί «βιώσιμων λύσεων, αναγκαιότητας αλληλο-υποχωρήσεων, αποκλιμάκωσης, μονοδρομών ειρήνης» και λοιπά μπλά μπλά. Λέξεις που αναδύουν δυσωδία υποκρισίας, όταν εξαπολύονται στρατιωτικές επιθέσεις, ισοπεδώνονται χώρες, στήνονται ισλαμιστικοί «φρανκεστάιν» στο όνομα δήθεν των «ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

Όσο η κατοχή συνεχίζεται, όσο ο θύτης βάζει όρους στο θύμα, όσο το αίμα ρέει και η απώλεια μεγαλώνει, τόσο πιο αφόρητα ακραία θα γίνεται η πραγματικότητα όλων. Το Παλαιστινιακό δεν είναι μια ιστορία «διαφιλονικίας» ή «εθνοτικού ή θρησκευτικού μίσους», «βίας για τη βία» ή «ισραηλινών απαντήσεων (έστω και δυσανάλογων) σε παλαιστινιακές προκλήσεις» όπως συστηματικά καλλιεργείται από τα ΜΜΕ και από διάφορα κέντρα εξουσίας. Το Παλαιστινιακό είναι μια ιστορία κατοχής, επιβολής του ισχυρού στον αδύναμο με τα πλέον ευκολόπεπτα προσχήματα της «ασφάλειας και της τάξης». Είναι ένα από τα κλασικότερα φωτογραφικά ενσταντέ του τι σημαίνει ιμπεριαλισμός. Είναι μια ιστορία που στοιχειώνει τα θύματα και τους θύτες, που έχει διαμορφώσει «προηγούμενα» και δεν μπορεί παρά να αποτελεί πληγή στη συνείδηση όλων μας.

Ανύχτωτες οι νύχτες μας κι οι πυροβολισμοί τις καταυγάζουν
Οι εχθροί μας που επαγρυπνούν,
Οι εχθροί μας που για μας το φως ανάβουν
Μες στο πηχτό σκοτάδι των σπηλαίων. Εδώ μετά τα ποιήματα του Ιώνα
Δεν περιμένουμε κανένα
Η πολιορκία θα κρατήσει ακόμα
Όσο εμείς
Την ποίηση της άγνοιας
Διδάσκουμε στους εχθρούς μας. Ο ουρανός το μεσημέρι μολυβένιος
Τη νύχτα πορτοκαλένιος.
Ενώ οι καρδιές παραμένουν ουδέτερες
Όπως τα τριαντάφυλλα του φράχτη. [*]

Σήμερα, Πέμπτη 10 Ιουλίου, 18.30 στην Ισραηλινή Πρεσβεία. Δείτε το κάλεσμα εδώ.

Αναδημοσίευση από Το Περιοδικό

[*] Νταρούις Μαχμούντ, Κατάσταση Πολιορκίας, μετάφραση Αγγελική Σιγούρου, Εκδ. Μαΐστρος, 2010

